

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Λυκείου

Θεματική ενότητα:

Θέατρο

Τίτλος:

«Καληνύχτα, Μαργαρίτα Περδικάρη: πώς ένα διήγημα γίνεται θεατρικό έργο και μετά θεατρική παράσταση»

ΧΑΡΙΤΩΝ ΜΑΔΕΝΛΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Καληνύχτα, Μαργαρίτα Περδικάρη: πώς ένα διήγημα γίνεται θεατρικό έργο και μετά θεατρική παράσταση.

Δημιουργός σεναρίου

Χαρίτων Μαδενλής

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Θέατρο

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Θεατρική αγωγή

Σχολικές γιορτές

Χρονική διάρκεια

12 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki, ιστολόγιο τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και δυνατότητα να χρησιμοποιούν διάφορα προγράμματα του Η/Υ, όπως πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Word), δημιουργίας παρουσιάσεων (PowerPoint) και αναπαραγωγής βίντεο και ήχου, καθώς και περιβάλλοντα όπως το Wiki/ιστολόγιο.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή χρειάζεται να διαθέτει το σχολείο εργαστήριο πληροφορικής εξοπλισμένο με τουλάχιστον πέντε υπολογιστές και έναν βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο προβλέπει τη μελέτη ενός διηγήματος και της αντίστοιχης θεατρικής διασκευής του. Επίσης, είναι απαραίτητη η παρακολούθηση θεατρικής παράστασης που βρίσκεται αναρτημένη σε ιστοσελίδα. Απαιτείται και η αναζήτηση σε βιβλία ιστορίας πληροφοριών σχετικών με το θέμα που πραγματεύονται τα παραπάνω λογοτεχνικά έργα. Οι μαθητές δουλεύοντας κατά ομάδες θα εκπονήσουν εργασίες που περιλαμβάνουν την κατανόηση του περιεχομένου των προς εξέταση κειμένων (ενός αφηγηματικού και ενός θεατρικού), καθώς και των τεχνικών με τις οποίες τα λογοτεχνικά κείμενα προβάλλουν τα θέματα που πραγματεύονται. Επίσης, οι μαθητές θα σχολιάσουν τη μεταφορά του θεατρικού έργου στη σκηνή ασκώντας κριτική στη θεατρική παράσταση που θα παρακολουθήσουν. Τέλος, καλούνται οι μαθητές να «στήσουν» τη δική τους παράσταση αξιοποιώντας το υλικό που θα έχουν συλλέξει

και αποδίδοντας θεατρικά σκηνές του έργου με τη δυνατότητα να τις διασκευάσουν, αν αυτό τους εκφράζει περισσότερο. Πέρα από την παρουσίαση των εργασιών των μαθητών στην τάξη και στο ιστολόγιο/wiki, είναι δυνατό να παρουσιαστεί η τελική καλλιτεχνική δημιουργία των μαθητών σε σχολική εκδήλωση που θα απευθύνεται σε όλο το σχολείο ή και σε κοινό εκτός σχολείου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το θέμα των κειμένων που θα εξετάσουν οι μαθητές είναι η αντίσταση των Ελλήνων κατά της γερμανικής κατοχής στη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Συγκεκριμένα, εξετάζεται στα κείμενα η μεταμόρφωση της ηρώιδας, μιας κατά τα φαινόμενα αδύναμης κοπέλας προερχόμενης από συντηρητική αστική οικογένεια επαρχιακής πόλης, σε δυναμική και ανιδιοτελή ηρώίδα της αντίστασης η οποία οδηγείται στην αυτοθυσία. Αν και η εποχή στην οποία εντάσσεται το έργο είναι πολύ μακρινή για τους δεκαπεντάχρονους μαθητές, ωστόσο το θέμα που πραγματεύεται είναι πάντοτε επίκαιρο. Στην εποχή μας, εποχή μεγάλων κοινωνικών προβλημάτων, προσελκύουν το ενδιαφέρον των νεαρών μαθητών θέματα όπως η σύγκρουση με τις μεγαλύτερες γενιές και οι διαχρονικές ιδέες της αλληλεγγύης, της αντίστασης στην αυταρχική εξουσία και της αυτοθυσίας για το κοινό συμφέρον σε αντίθεση με την παρακμή της παλαιάς γενεάς που προσκολλημένη σε παλιές αρχές επιλέγει την παθητική αποδοχή ή και τη συνεργασία με τις δυνάμεις κατοχής .

Στην επιλογή των συγκεκριμένων κειμένων οδήγησε η δυνατότητα συνεξέτασης ενός διηγήματος (από μια κλασική συλλογή διηγημάτων), της θεατρικής διασκευής του και της αντίστοιχης πετυχημένης θεατρικής παράστασης η οποία διατίθεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ. Έτσι θα εξεταστεί η λειτουργία διαφορετικών μορφών τέχνης (λογοτεχνίας: διηγήματος και θεατρικού έργου, θεατρικής παράστασης) στην απόδοση βασικών ιδεών.

Οι μαθητές εργαζόμενοι κατά ομάδες θα εξετάσουν επί μέρους ιδέες του διηγήματος (κλίμα κατοχής, ηθική παρακμή κοινωνίας, σύγκρουση δύο κόσμων –του παλαιού παρηκμασμένου που παραμένει προσκολλημένος στο παρελθόν και του νέου και δυναμικού που αντιστέκεται προσδοκώντας την αλλαγή– αντιφατική στάση των συγγενών της ηρωίδας οι οποίοι ενδιαφέρονται για την τύχη της αλλά παράλληλα την παραδίδουν στις αρχές κατοχής, μεταμόρφωση της ηρωίδας από χαϊδεμένο αδύναμο παιδί αστικής οικογένειας σε δυναμική ηρωίδα που αντιστέκεται και θυσιάζεται) και πώς αυτές αποδίδονται στο θεατρικό έργο (τι νέο προστίθεται στο θεατρικό έργο, τι παραλείπεται). Επίσης, θα παρακολουθήσουν τη σχετική θεατρική παράσταση και θα εξακριβώσουν –σχολιάζοντας τον βαθμό επιτυχίας της– τα μέσα με τα οποία αποδίδονται οι ιδέες που περιέχονται στο θεατρικό έργο.

Έχοντας ως αφητηρία την παραπάνω δουλειά οι μαθητές θα δημιουργήσουν το δικό τους καλλιτεχνικό έργο αξιοποιώντας επιπλέον σχετικό υλικό που θα αναζητήσουν στο διαδίκτυο για την οργάνωση σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί σε κοινό της περιοχής.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής.

Μελετώντας οι μαθητές τα κείμενα που περιλαμβάνονται στο σενάριο και παρακολουθώντας τη σχετική θεατρική παράσταση θα προβληματιστούν για ένα διαχρονικό θέμα που αφορά τη διαφορετική αντιμετώπιση του κόσμου από παλαιές και νεότερες γενιές. Επίσης, θα εξετάσουν τις διαφορετικές στάσεις ζωής –του συμβιβασμού ή της αντίστασης– που επιλέγουν οι πολίτες, μέλη μιας κοινωνίας σε περιόδους μεγάλης κοινωνικής κρίσης.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Θα εξακριβώσουν οι μαθητές τους τρόπους με τους οποίους διαφορετικά λογοτεχνικά είδη, το διήγημα και το θέατρο, προβάλλουν το θέμα που πραγματεύονται (στην προκειμένη περίπτωση τη διαφορετική αντιμετώπιση μιας δύσκολης κοινωνικής κατάστασης από παλαιές και νέες γενιές). Θα σχηματίσουν και θα εκφράσουν την άποψή τους για την αποτελεσματικότητα με την οποία το αφηγηματικό και το θεατρικό κείμενο αποδίδουν την πραγματικότητα και σκιαγραφούν τους χαρακτήρες προσελκύοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη και καθιστώντας τον μέτοχο των εμπειριών που παρουσιάζουν.

Επίσης, εξετάζοντας οι μαθητές και την αντίστοιχη θεατρική παράσταση θα κατανοήσουν τον σύνθετο χαρακτήρα μιας παράστασης, καθώς είναι αποτέλεσμα της συμβολής διαφορετικών τεχνών και της προσωπικής ερμηνείας του θεατρικού έργου από τους συντελεστές της παράστασης.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές δεξιότητες που αφορούν την κατανόηση και την ερμηνεία των μέσων που αξιοποιούν για την πραγμάτευση ενός θέματος διαφορετικά λογοτεχνικά είδη (πεζογραφία και θέατρο) καθώς και άλλες τέχνες που συμβάλλουν στη δημιουργία μιας θεατρικής παράστασης (εικαστικές τέχνες, μουσική). Επιπλέον θα ασκηθούν οι μαθητές στην παραγωγή και τη διασκευή κειμένων (αφηγηματικών ή θεατρικών), τη δημιουργία καλλιτεχνικών έργων για μια θεατρική παράσταση (αφίσας, προγράμματος, σχεδίων για σκηνικά και κοστούμια). Με τη δραματοποίηση σκηνών που αποδίδουν τις απόψεις των μαθητών καλλιεργούνται οι καλλιτεχνικές τάσεις τους. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας) για τη δημιουργία κειμένων εμπλουτισμένων με εικόνα, ήχο, βίντεο και την παρουσίασή τους στο κοινό αποτελεί βασικό στόχο του σεναρίου.

Διδακτικές πρακτικές

Στην Α΄ φάση του σεναρίου θα εφαρμοστεί η μετωπική μέθοδος διδασκαλίας, καθώς ο διδάσκων πρέπει να καθοδηγήσει τους μαθητές στην κατεύθυνση που χρειάζεται να ακολουθήσουν στις δύο επόμενες φάσεις. Στη Β΄ και Γ΄ φάση θα αξιοποιηθεί κυρίως η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας, καθώς οι μαθητές ενημερωμένοι πλέον για τον τρόπο εξέτασης των κειμένων θα πραγματευθούν κατά ομάδες τις δραστηριότητες που θα τους ανατεθούν. Ο διδάσκων θα έχει ακριβή εικόνα κάθε ομάδας παρακολουθώντας την πορεία της εργασίας της και επεμβαίνοντας όποτε κρίνεται απαραίτητο για την απαιτούμενη καθοδήγηση. Στην τρίτη φάση του σεναρίου κατά την οποία προβλέπεται η οργάνωση μιας σχολικής εκδήλωσης απαιτείται η συνεργασία των ομάδων μεταξύ τους, καθώς θα έχουν αναλάβει την εκπόνηση διαφορετικών εργασιών, η σύνθεση των οποίων είναι απαραίτητη για τη δημιουργία του τελικού αποτελέσματος που αποτελεί σύνθετο καλλιτεχνικό δημιούργημα, όπως είναι μια καλλιτεχνική σχολική εκδήλωση.

Οι μαθητές θα εκπονήσουν τις εργασίες τους με χρήση Η/Υ και θα τις αναρτήσουν στο ιστολόγιο/Wiki της τάξης, όπου θα είναι διαθέσιμες για σχολιασμό από τον διδάσκοντα αλλά και τους μαθητές των άλλων ομάδων.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι σχέσεις νέων-μεγαλυτέρων και η διαφορετική αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων αποτελεί θέμα διαχρονικό και ιδιαίτερα σημαντικό για μαθητές εφηβικής ηλικίας, οι οποίοι διαπιστώνουν στην καθημερινή τους ζωή τις διαφορές τους με τους μεγαλύτερους και συχνά έρχονται σε ρήξη μαζί τους. Η αντίδραση στο κατεστημένο, όπως αυτό διαμορφώθηκε από τις παλαιότερες γενιές, είναι επίκαιρο θέμα κυρίως στην εποχή μας, για την οποία οι νέοι έχουν πολλά να καταλογίσουν στους μεγαλύτερους. Η ανάδειξη από τα κείμενα του σεναρίου της αξίας που έχει ο αγώνας για ένα καλύτερο μέλλον πρόκειται να προσελκύσει τους μαθητές, οι οποίοι

σε γενικές γραμμές είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα που αφορούν τα κοινωνικά προβλήματα και την ανάγκη επίλυσής τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Μία από τις τρεις διδακτικές ενότητες που προβλέπει το Π.Σ. για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην Α΄ Λυκείου προβλέπει την εξέταση θεατρικού κειμένου. Επίσης, το θέμα της αντίστασης των Ελλήνων στη γερμανική κατοχή αποτελεί κεφάλαιο του βιβλίου Ιστορίας της Γ΄ Γυμνασίου και της Γ΄ Λυκείου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση των ΤΠΕ δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να εκφραστούν καλλιτεχνικά δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα, σχεδιάζοντας μια πρόσκληση ή μια αφίσα. Επίσης, το διαδίκτυο αξιοποιείται ως πηγή πληροφοριών και ως χώρος επικοινωνίας και συνεργασίας μέσω των εργαλείων του Web 2.0, χάρη στα οποία επιτυγχάνεται η ενεργοποίηση των μαθητών και η αμοιβαία ανατροφοδότηση μέσω του σχολιασμού κάθε ομάδας από τις υπόλοιπες και τον διδάσκοντα.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός των σχολικών εγχειριδίων

Δημήτρης Χατζής, «Μαργαρίτα Περδικάρη». Στο *Το τέλος της μικρής μας πόλης*, 207–241. Αθήνα: Ζώδιο, 1994.

Γεράσιμος Σταύρου, *Καληνύχτα Μαργαρίτα*. Αθήνα: Κέδρος, 1971.

Νίκος Καζαντζάκης, *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, 41–48. Αθήνα: Καζαντζάκη, 2010.

Οδυσσέας Ελύτης, [«Η μεγάλη έξοδος»](#), *Άξιον Εστί* [1959]. Στο *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής. Κείμενα Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου*, τεύχος Α΄, 25. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Γραμμάτων, 2012.

Υποστηρικτικό υλικό

Βίντεο

[Ο Χριστός ξανασταυρώνεται](#), Βασίλης Γεωργιάδης, 1975 [απόσπασμα από την τηλεοπτική μεταφορά (25:22–28:30), πηγή: Ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ].

Καληνύχτα Μαργαρίτα, Κώστας Κατσαρόπουλος (τηλεοπτική σκηνοθεσία) & Στέφανος Ληναίος (θεατρική σκηνοθεσία), 1984 [θεατρική παράσταση στο πλαίσιο της εκπομπής «Το θέατρο της Δευτέρας ([α΄ μέρος](#)) ([β΄ μέρος](#)) ([γ΄ μέρος](#)), πηγή: Ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ].

Ιστοσελίδες

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού: [Η Κατοχή](#)

Διδακτική πορεία, στάδια, φάσεις

Α΄ φάση (2 ώρες)

Στην Α΄ φάση θα επιδιωχθεί να τεθεί το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί η διδασκαλία στη συνέχεια. Συγκεκριμένα την πρώτη ώρα θα διαβαστεί σύντομο απόσπασμα από το μυθιστόρημα *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται* του Ν. Καζαντζάκη και θα γίνει σύντομη συζήτηση για τις βασικές ιδέες που πραγματεύεται το κείμενο. Έπειτα θα ζητηθεί από τους μαθητές να καταγράψουν σε πίνακα που θα τους δοθεί τις σκέψεις τους για τη δραματοποίηση του αποσπάσματος (για τα σκηνικά, τα κοστούμια, τους χαρακτήρες) και για πιθανές αλλαγές που θα έκαναν στο κείμενο, αν επρόκειτο να σκηνοθετήσουν τη μεταφορά του στον κινηματογράφο. Θα ακολουθήσει προβολή του αντίστοιχου αποσπάσματος από την τηλεοπτική μεταφορά του μυθιστορήματος και θα γίνει συζήτηση για τις διαφορές που εντοπίζουν οι μαθητές ανάμεσα στη δική τους σκηνοθετική πρόταση και το μυθιστόρημα. Στο τέλος της πρώτης ώρας θα ζητηθεί από τους μαθητές να θυμηθούν μυθιστορήματα ή διηγήματα που έχουν μεταφερθεί στον κινηματογράφο, το θέατρο ή την τηλεόραση και να ετοιμάσουν στο σπίτι τη δική τους πρόταση με κάποιο απόσπασμα από αφηγηματικό κείμενο και το αντίστοιχο απόσπασμα από τη θεατρική ή κινηματογραφική διασκευή του.

Τη δεύτερη ώρα θα καταθέσουν οι μαθητές τις προτάσεις τους και θα επιλέξουν μια από αυτές, η οποία θα εξεταστεί στην ολομέλεια της τάξης, όπως έγινε και την πρώτη ώρα με το απόσπασμα από το έργο του Καζαντζάκη. Έτσι θα γίνει προσπάθεια να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών κυρίως χάρη στην επιλογή κειμένου και ταινίας της αρεσκείας τους. Επίσης, θα γίνει κατανοητή από τους μαθητές η πορεία εξέτασης των κειμένων της Β΄ φάσης. Στο τέλος της δεύτερης ώρας θα δοθούν το διήγημα και η θεατρική του διασκευή που θα γίνουν αντικείμενο εξέτασης κατά τη Β΄ φάση του σεναρίου και θα ζητηθεί από τους μαθητές να τα διαβάσουν ως το επόμενο μάθημα.

Για την αξιολόγηση της Α΄ φάσης θα ληφθεί υπόψη η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θεωρείται ότι θα έχει επιτευχθεί ο βασικός στόχος της πρώτης φάσης που αφορά την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των μαθητών και την κατατόπισή τους για τη συνέχεια του μαθήματος, αν τελικά οι μαθητές καταθέσουν αρκετές και ολοκληρωμένες προτάσεις με συγκεκριμένα αποσπάσματα από αφηγηματικά κείμενα και την αντίστοιχη θεατρική ή κινηματογραφική διασκευή τους και προβούν σε επαρκή σύγκρισή τους.

Επίσης, είναι δυνατό να εξακριβωθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων της Α΄ φάσης του σεναρίου με τη συμπλήρωση του παρακάτω πίνακα από τους μαθητές, στο τέλος της δεύτερης ώρας ή στο σπίτι, αν ο χρόνος δεν το επιτρέψει.

Πίνακας αξιολόγησης της Α΄ φάσης του σεναρίου	
Να αναφέρετε σύντομα τα βασικά σημεία του σεναρίου που θα εφαρμοστεί στην τάξη το προσεχές διάστημα.	
Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας στο μάθημα κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων	

<p>ωρών ήταν ικανοποιητική; Αν ναι, τι ήταν αυτό που σας προκάλεσε το ενδιαφέρον; Αν όχι, τι νομίζετε ότι έφταιξε;</p>	
<p>Νομίζετε ότι θα έχει ενδιαφέρον για σας η συνέχεια του σεναρίου;</p>	
<p>Έχετε να προτείνετε κάτι για τη συνέχεια, ώστε να αποκτήσει το μάθημα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για σας;</p>	

B' φάση (7 ώρες)

Στη Β' φάση οι μαθητές θα εργαστούν κατά ομάδες. Θα σχηματιστούν πέντε ομάδες, οι οποίες θα μοιραστούν έξι από τις εννιά σκηνές του θεατρικού έργου που θα προβληθούν και θα γίνουν αντικείμενο εξέτασης από τους μαθητές.

Την πρώτη ώρα θα γίνει σύντομη παρουσίαση των δύο έργων που θα πραγματευτούν οι μαθητές (αφηγηματικού και θεατρικού) και των εργασιών που θα κληθούν να εκπονήσουν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου. Στη συνέχεια θα διαβαστεί το διήγημα. Οι μαθητές που θα έχουν ήδη πάρει τα φύλλα εργασίας θα κληθούν κατά την ανάγνωση του έργου να σημειώσουν στο κείμενο τα σχετικά με την εργασία τους χωρία.

Ανά ομάδα θα εξετάσουν στο διήγημα τα θέματα που θα τους έχουν ανατεθεί. 1^η ομάδα: θα σκιαγραφήσει τα μέλη της οικογένειας Περδικάρη (εκτός της Μαργαρίτας). 2^η ομάδα: θα σκιαγραφήσει τη Μαργαρίτα. 3^η ομάδα: θα εξετάσει τον τόπο και τον χρόνο και πώς αυτά αποδίδονται στο έργο. 4^η ομάδα: θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται δύο ομάδες πολιτών στις δύσκολες στιγμές της κατοχής, αυτοί που υπομένουν παθητικά ή και συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτοί που αντιστέκονται. 5^η ομάδα: θα εξετάσει βασικά μοτίβα και

σύμβολα του έργου, όπως ο φράκτης που χωρίζει τα σπίτια των δύο οικογενειών, τα μαύρα ρούχα των ηρώων, η έκφραση «καληνύχτα ντε», καθώς και τις αφηγηματικές τεχνικές με τις οποίες αποδίδονται οι βασικές ιδέες του έργου.

Τη δεύτερη ώρα θα ολοκληρώσουν οι μαθητές τις παραπάνω εργασίες, συνθέτοντας το τελικό κείμενο της εργασίας τους και αναρτώντας το στο Wiki της τάξης εμπλουτισμένο με εικόνες και ήχο, αν το επιθυμούν. Οι μαθητές θα παρακινηθούν να δουν τις εργασίες των άλλων στο Wiki, ώστε να είναι ενήμεροι και κατάλληλα προετοιμασμένοι για τις τυχόν ερωτήσεις που θα υποβάλουν κατά την παρουσίαση της εργασίας. Αυτό μπορεί να γίνει στο σχολείο, αν το επιτρέπει ο χρόνος ή και στο σπίτι από όσους μαθητές έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επίσης, θα ενημερωθούν ότι ο διδάσκων θα σχολιάσει και ίσως διορθώσει σημεία της εργασίας τους, οπότε πρέπει τουλάχιστον ένας από κάθε ομάδα να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι και να ενημερώσει τους άλλους για τον σχολιασμό αυτό, ώστε με τη συνεννόηση όλων των μελών της ομάδας να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις για την τελική παρουσίαση της εργασίας.

Την τρίτη ώρα θα γίνει η παρουσίαση των εργασιών. Ο χρόνος που θα διατεθεί για την παρουσίαση και τις ερωτήσεις σε κάθε ομάδα είναι 4-5 λεπτά. Στο τέλος της ώρας θα ανατεθούν στις ομάδες οι επόμενες εργασίες που αφορούν το θεατρικό έργο και θα μοιραστούν φωτοτυπημένες σε κάθε ομάδα οι σκηνές που θα πραγματευτούν σύμφωνα με το παρακάτω σχέδιο: 1^η ομάδα–1^η σκηνή, 2^η ομάδα–3^η σκηνή, 3^η ομάδα–5^η σκηνή, 4^η ομάδα–6^η σκηνή, 5^η ομάδα–7^η και 9^η σκηνή. Επίσης, θα ζητηθεί από όσους μαθητές μπορούν να προμηθευτούν το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη) να το διαβάσουν ολόκληρο στο σπίτι.

Την τέταρτη ώρα θα προβληθούν έξι σκηνές (από σύνολο εννιά) του θεατρικού έργου, όπως αυτό είναι διαθέσιμο στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ. Η επιλογή των έξι σκηνών έγινε λόγω του περιορισμένου χρόνου που διατίθεται για το σενάριο, δεδομένου ότι η διάρκεια όλου του θεατρικού έργου είναι περίπου 130 λεπτά,

διάρκεια απαγορευτική για να προβληθεί όλο το έργο, καθώς μόνο για την προβολή θα απαιτούνταν τρεις διδακτικές ώρες. Η επιλογή των σκηνών έγινε με κριτήριο την κατά το δυνατόν πληρέστερη απόδοση βασικών σημείων του έργου. Τα μέρη που δε θα προβληθούν θα αποδοθούν με σύντομες περιλήψεις. Επίσης, θα παρακινηθούν οι μαθητές που έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο να παρακολουθήσουν την παράσταση στο σπίτι, προκειμένου να έχουν ολοκληρωμένη εικόνα του έργου.

Την πέμπτη ώρα οι ομάδες θα συγκρίνουν τη σκηνή που τους έχει ανατεθεί με το διήγημα, εντοπίζοντας διαφορές. Συγκεκριμένα θα εξετάσουν τι καινούριο προσθέτει το θεατρικό κείμενο, τι αλλάζει και θα προσπαθήσουν να εξετάσουν τη σκοπιμότητα των διαφορών αυτών ασκώντας παράλληλα κριτική σε αυτές ως προς τον βαθμό απόδοσης βασικών ιδεών του διηγήματος.

Την έκτη ώρα θα σχολιαστούν από τις ομάδες στοιχεία της παράστασης την οποία έχουν παρακολουθήσει. Είναι χρήσιμο να έχουν οι μαθητές τη δυνατότητα να ξαναθυμηθούν μέσω του διαδικτύου το μέρος της παράστασης που αντιστοιχεί στη σκηνή που εξετάζουν. Τα θέματα που θα εξετάσουν είναι τα παρακάτω: 1^η ομάδα: κινήσεις, στάση του σώματος, χειρονομίες, εκφράσεις, τόνος φωνής των ηθοποιών. 2^η ομάδα: μουσική και τραγούδι της παράστασης. 3^η ομάδα: σκηνικά, κοστούμια, φωτισμός· σύγκριση με τα σκηνικά και τα κοστούμια της παράστασης του ίδιου έργου από τους μαθητές του 2^{ου} ΓΕΛ Λάρισας. 4^η ομάδα: αναζήτηση στο διαδίκτυο της αφίσας που συνόδευε την παράσταση που εξετάζουμε καθώς και του υλικού που συνόδευε την παράσταση του ίδιου έργου από μαθητές του 2^{ου} ΓΕΛ Λάρισας (αφίσας, πρόσκλησης), όπως αυτό διατίθεται στο ιστολόγιο του σχολείου, περιγραφή του υλικού και σύγκριση των αφισών των δύο παραστάσεων. 5^η ομάδα: διασκευή σκηνών του έργου προκειμένου να παρουσιαστούν σε σχολική εκδήλωση. Οι ομάδες πρέπει να αναρτήσουν στο Wiki της τάξης τις εργασίες τους, ώστε να γίνει ο απαραίτητος σχολιασμός από τον διδάσκοντα και όσους μαθητές το επιθυμούν

προκειμένου να συνθέσουν το τελικό κείμενο της εργασίας τους που θα παρουσιάσουν στην τάξη.

Την έβδομη ώρα θα παρουσιάσουν οι ομάδες τις εργασίες που εκπόνησαν κατά την πέμπτη και έκτη ώρα και θα κληθούν να απαντήσουν σε ερωτήσεις. Ο χρόνος που αναλογεί σε κάθε ομάδα είναι 7 λεπτά. Τα υπόλοιπα λεπτά θα ενημερωθούν οι μαθητές για τις εργασίες της τρίτης φάσης του σεναρίου, οι οποίες απαιτούν ιδιαίτερες καλλιτεχνικές δεξιότητες από τους μαθητές. Για αυτό, αφού ενημερωθούν οι μαθητές για την ιδιαιτερότητα των εργασιών, είναι δυνατό να γίνει ανασύνθεση των ομάδων ανάλογα με τις προτιμήσεις και το ταλέντο τους.

Η αξιολόγηση της Β' φάσης περιλαμβάνει τη θεατρική διασκευή ενός σύντομου αφηγηματικού κειμένου, το οποίο είτε θα δοθεί στους μαθητές από τον διδάσκοντα είτε θα το επιλέξουν οι ίδιοι οι μαθητές. Επίσης, θα τους ζητηθεί να γράψουν ένα σύντομο σκηνοθετικό σημείωμα για πιθανή παράσταση του θεατρικού κειμένου που έγραψαν, το οποίο θα περιέχει πληροφορίες για τα κοστούμια και τα σκηνικά, καθώς και συμβουλές προς τους ηθοποιούς της παράστασης. Θα δοθούν κατευθύνσεις στους μαθητές, ώστε τόσο η θεατρική διασκευή του κειμένου όσο και η παράσταση να αποδίδουν τις βασικές ιδέες του αφηγηματικού κειμένου. Για την εκπόνηση της εργασίας αυτής οι μαθητές πρέπει να δουλέψουν στο σπίτι. Αν δυσκολεύονται να προτείνουν οι ίδιοι κάποιο κείμενο της αρεσκείας τους το οποίο θα διασκευάσουν σε θεατρικό, προτείνεται να δουλέψουν στο γνωστό απόσπασμα από το *Αξιον Εστί* του Οδυσσέα Ελύτη [«Η μεγάλη έξοδος»](#).

Γ' φάση (3 ώρες)

Στη Γ' φάση οι μαθητές έχοντας την εμπειρία των έργων που μελέτησαν και της θεατρικής παράστασης που παρακολούθησαν στη Β' φάση θα κληθούν να οργανώσουν τη δική τους καλλιτεχνική εκδήλωση με θέμα την αντίσταση των Ελλήνων κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής. Αν το επιθυμούν οι μαθητές, η

εκδήλωση μπορεί να παρουσιαστεί σε κοινό με αφορμή τον εορτασμό της 28^{ης} Οκτωβρίου.

Οι ομάδες θα εκπονήσουν τις παρακάτω εργασίες: 1^η ομάδα: αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο σχετικών με την αντίσταση και παρουσίασή τους για τη σχολική εκδήλωση. 2^η ομάδα: αναζήτηση στο διαδίκτυο τραγουδιών με θέμα την αντίσταση, παρουσίαση του περιεχομένου όσων τραγουδιών επιλεγούν για την εκδήλωση. 3^η ομάδα: περιγραφή σκηνικών και κοστούμιών, δημιουργία ζωγραφιών. 4^η ομάδα: δημιουργία αφίσας, προγράμματος και πρόσκλησης εκδήλωσης. 5^η ομάδα: θεατρική παρουσίαση επιλεγμένων σκηνών όπως αυτές διασκευάστηκαν κατά τη Β' φάση του σεναρίου.

Για την εκπόνηση των εργασιών της Γ' φάσης θα διατεθούν δύο ώρες. Επίσης, ίσως χρειαστεί να ολοκληρώσουν οι μαθητές το έργο τους στο σπίτι. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναρτηθεί στο Wiki της τάξης, για να είναι διαθέσιμο στους συμμαθητές τους και στον διδάσκοντα. Η τελική οργάνωση της εκδήλωσης απαιτεί συνεργασία των ομάδων και πολύωρες πρόβες οι οποίες δεν είναι δυνατό να συμπεριληφθούν σε ένα διδακτικό σενάριο. Η δουλειά αυτή θα γίνει εκτός ωρών διδασκαλίας λίγες μέρες πριν από την εκδήλωση.

Η παρουσίαση των εργασιών της τρίτης φάσης θα γίνει στη διάρκεια μιας ώρας. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της έξι λεπτά, στην τελευταία που πρόκειται να παρουσιάσει θεατρικά απόσπασμα του έργου είναι δυνατό να διατεθεί περισσότερος χρόνος. Όσο διαρκεί η παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας, οι υπόλοιποι συμμαθητές κρατούν σημειώσεις για να προβούν στο σπίτι σε σχολιασμό της εργασίας μέσω του Wiki. Είναι σημαντικό να διατεθεί χρόνος λίγων λεπτών στο τέλος για να ακουστούν οι απόψεις των μαθητών σχετικά με το σενάριο και τη συμμετοχή τους σε αυτό.

Στην αξιολόγηση της τρίτης φάσης, η οποία περιλαμβάνει τη δημιουργία καλλιτεχνικού έργου μπορούν να συμμετέχουν οι ίδιοι οι μαθητές οι οποίοι θα

κληθούν να σχολιάσουν το έργο των άλλων λαμβάνοντας υπόψη τους κριτήρια που θα τους έχουν δοθεί πριν από την παρουσίαση των εργασιών, όπως είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Βασικό κριτήριο αξιολόγησης του σεναρίου αποτελεί ο βαθμός συμμετοχής όσο το δυνατόν περισσότερων μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και οι απόψεις των μαθητών για το σενάριο, οι οποίες θα διατυπωθούν στο τέλος της ώρας με τη συμπλήρωση του παρακάτω πίνακα.

Πίνακας αξιολόγησης του σεναρίου	
Πιστεύετε ότι η εφαρμογή του σεναρίου ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες σας; Αν ναι, να παρουσιάσετε τα σημεία που προκάλεσαν το ενδιαφέρον σας. Αν όχι, σημειώστε τι ήταν αυτό που δεν σας άρεσε.	
Ποιες αλλαγές έχετε να προτείνετε για τη βελτίωση του σεναρίου;	
Αξιολογήστε τις εργασίες σας κατά τις τρεις φάσεις του σεναρίου. Σας ικανοποίησε το τελικό αποτέλεσμα;	

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας για την Α΄ φάση (κοινό για όλες τις ομάδες)

1^η διδακτική ώρα.

- Ένα από τα πιο γνωστά έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας είναι το μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*. Αφού διαβάσουμε το απόσπασμα που σας δίνεται, προσπαθήστε να συμπληρώσετε τον πίνακα με τα σημαντικότερα στοιχεία του κειμένου.
- Επίσης, αν υποθέσουμε ότι θα σκηνοθετούσατε τη μεταφορά του αποσπάσματος στον κινηματογράφο, ποια θα ήταν τα βασικά σημεία που θα λαμβάνατε υπόψη; Σημειώστε τα συμπληρώνοντας τον σχετικό πίνακα.
- Το μυθιστόρημα μεταφέρθηκε με μεγάλη επιτυχία στην τηλεόραση τη δεκαετία του 1970. Θα παρακολουθήσουμε το απόσπασμα το οποίο αντιστοιχεί στο χωρίο από το μυθιστόρημα που διαβάσαμε. Όπως θα διαπιστώσετε, υπάρχουν πολλές ομοιότητες αλλά και σημαντικές διαφορές ανάμεσα στο λογοτεχνικό κείμενο και την τηλεοπτική σειρά. Καταγράψτε όσες εντοπίσατε συμπληρώνοντας τον πίνακα που σας δίνεται. Προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί ο σκηνοθέτης της σειράς προέβη στις αλλαγές αυτές.

Σημεία για εξέταση του λογοτεχνικού κειμένου <i>Ο Χριστός ξανασταυρώνεται</i>	Πώς θα αποδίδατε στον κινηματογράφο τα σημεία που εξετάσαμε στο κείμενο;	Σύγκριση μεταξύ του αποσπάσματος του κειμένου και της τηλεοπτικής μεταφοράς του
Τόπος και χρόνος		
Χαρακτήρες		

Πρωταγωνιστές			
Δευτερογωνιστές			
Βασικές επιμέρους σκηνές/ιδέες			
Σύγκριση της δικής σας πρότασης με την αντίστοιχη τηλεοπτική της ΕΡΤ			

4. Προσπαθήστε να θυμηθείτε κι άλλα αφηγηματικά κείμενα, μυθιστορήματα ή διηγήματα, που μεταφέρθηκαν στο θέατρο, τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση. Σας έμεινε η εντύπωση ότι έγινε πιστή μεταφορά ή ότι υπήρχαν διαφορές ανάμεσα στο κείμενο και τη διασκευή του; Ετοιμάστε στο σπίτι μια ολοκληρωμένη πρόταση συμπεριλαμβάνοντας ένα σύντομο απόσπασμα από αφηγηματικό κείμενο και δείχνοντάς μας την αντίστοιχη διασκευή του για το θέατρο, τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση. Στην αναζήτησή σας μπορείτε να αξιοποιήσετε το πλούσιο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ. Την επόμενη ώρα θα πραγματευτούμε μία από τις προτάσεις, την οποία θα επιλέξουν οι συμμαθητές σας.

2^η διδακτική ώρα

1. Αφού διαβάσουμε το χωρίο από το κείμενο που διαλέξατε και παρακολουθήσουμε το αντίστοιχο απόσπασμα από τη μεταφορά του στο θέατρο/στην οθόνη να συμπληρώσετε τον πίνακα με τα στοιχεία που ζητούνται, όπως κάναμε την προηγούμενη ώρα και για το απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Καζαντζάκη.

Σημεία για εξέταση	Λογοτεχνικό κείμενο:	Τηλεοπτική/κινηματογραφική/θεατρική μεταφορά του αποσπάσματος Τίτλος:.....
Τόπος και χρόνος		
Χαρακτήρες	Πρωταγωνιστές:	

	Δευτεραγωνιστές:	
Βασικές επιμέρους σκηνές/ιδέες του αποσπάσματος		

2. Σας δίνονται τα δύο κείμενα που θα αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης τις υπόλοιπες επτά διδακτικές ώρες με τον τρόπο που έγινε και για τα δύο αποσπάσματα τις δύο πρώτες ώρες:

- Δημήτρης Χατζής, «Μαργαρίτα Περδικάρη». Στο *Το τέλος της μικρής μας πόλης*, 207–241. Αθήνα: Ζώδιο, 1994.
- Γεράσιμος Σταύρου, *Καληνύχτα Μαργαρίτα*. Αθήνα: Κέδρος, 1971(περίληψη και αποσπάσματα).

Τα γνωρίζετε; Αν ναι, πείτε τι θυμάστε για την υπόθεσή τους. Να διαβάσετε στο σπίτι τα κείμενα.

Φύλλο εργασίας για την 1^η ομάδα

Β' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα.

1. Θα διαβάσουμε το κείμενο. Σκιαγραφήστε σε ένα σύντομο άρθρο τα μέλη της οικογένειας Περδικάρη (εκτός της Μαργαρίτας). Να αναρτήσετε στο Wiki της τάξης την απάντησή σας εμπλουτίζοντάς την, αν το επιθυμείτε, με μια εικόνα ή ένα βίντεο που πιστεύετε ότι θα συνόδευε το κείμενό σας, προκειμένου να μπορούμε όλοι να τη διαβάσουμε στο σπίτι και να τη σχολιάσουμε, ώστε να βελτιωθεί, αν είναι δυνατό. Τον χρόνο που απομένει διαβάστε τα άρθρα των άλλων ομάδων, για να είστε ενημερωμένοι κατά την παρουσίαση της εργασίας τους στην τάξη. Αν δεν προλάβετε να δείτε τις εργασίες των άλλων στην τάξη, να το κάνετε στο σπίτι.

3^η διδακτική ώρα.

2. Θα παρακολουθήσουμε τη σύντομη παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας. Κρατήστε σημειώσεις συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις στα μέλη κάθε ομάδας μετά την παρουσίαση της εργασίας τους.

Ομάδες/θέματα	Σημειώσεις
2 ^η ομάδα: σκιαγράφιση Μαργαρίτας	
3 ^η ομάδα: παρουσίαση του τόπου και του χρόνου	

<p>4^η ομάδα: παρουσίαση των δύο ομάδων πολιτών (αυτών που συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτών που αντιστέκονται)</p>	
<p>5^η ομάδα: εξέταση βασικών μοτίβων/συμβόλων του έργου και αφηγηματικών τεχνικών.</p>	

3. Σας δίνεται φωτοτυπημένη η πρώτη σκηνή από τη θεατρική διασκευή του διηγήματος την οποία θα εξετάσετε τις υπόλοιπες ώρες. Διαβάστε την. Είναι χρήσιμο, αν μπορείτε να προμηθευτείτε το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη), να το διαβάσετε στο σπίτι ολόκληρο.

4^η διδακτική ώρα

4. Από την παράσταση «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που βρίσκεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ θα παρακολουθήσουμε τις σκηνές που μελετήσατε στο σπίτι. Να τις παρακολουθήσετε προσεχτικά, γιατί σε αυτές θα στηριχτούν οι εργασίες που θα εκπονήσετε τις υπόλοιπες ώρες. Είναι χρήσιμο παρακολουθώντας τις σκηνές του έργου να έχετε υπόψη σας τις εργασίες που θα εκπονήσετε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες.

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Έχοντας υπόψη σας το διήγημα, τη θεατρική διασκευή του και την παράσταση της ΕΡΤ να εκπονήσετε τις παρακάτω εργασίες:

5. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ του διηγήματος και της θεατρικής διασκευής του; Τι καινούριο προστίθεται, τι παραλείπεται; Γιατί πιστεύετε ότι ο θεατρικός συγγραφέας έκανε τις αλλαγές αυτές; Συμφωνείτε με τις επιλογές του;

6. Οι ηθοποιοί μιας παράστασης με τις κινήσεις τους, τη στάση του σώματός τους, τις χειρονομίες, τις εκφράσεις του προσώπου και τον τόνο της φωνής αποδίδουν τους χαρακτήρες που υποδύονται. Πιστεύετε ότι στην παράσταση που παρακολουθήσατε αποδίδονται πετυχημένα οι χαρακτήρες του κειμένου; Θα αλλάζατε κάτι, αν εσείς σκηνοθετούσατε την παράσταση;

Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης τις εργασίες σας, όπως κάνατε και στις δύο πρώτες ώρες της Β' φάσης.

7^η διδακτική ώρα

7. Έχετε επτά λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε τις εργασίες που εκπονήσατε τις δύο προηγούμενες ώρες και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

8. Όσο οι άλλες ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους να κρατάτε τις απαραίτητες σημειώσεις που θα σας βοηθήσουν να υποβάλετε ερωτήσεις.

Γ' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα

Η αντίσταση των Ελλήνων εναντίον της γερμανικής κατοχής μπορεί να αποτελέσει θέμα μιας σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί, αν το επιθυμείτε, στους συμμαθητές σας ή και σε κοινό εκτός σχολείου. Για τις ανάγκες μιας τέτοιας εκδήλωσης να συλλέξετε υλικό σχετικό με το θέμα αυτό και να ετοιμάσετε την παρουσίασή του. Χρήσιμες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στα σχολικά βιβλία Ιστορίας [Γ' Γυμνασίου](#) και [Γ' Λυκείου](#), που διατίθενται στην ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου, καθώς και στην [ιστοσελίδα του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού](#). Για την οργάνωση της εκδήλωσης χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ τους οι ομάδες, ώστε η εκδήλωση να έχει συνοχή. Για αυτό είναι απαραίτητο να

αναρτήσετε την εργασία σας στο Wiki της τάξης, προκειμένου να τη γνωστοποιήσετε στους υπόλοιπους «συνεργάτες» σας.

3^η διδακτική ώρα

Έχετε έξι λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε την εργασία σας και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

Όσο διαρκεί η παρουσίαση των εργασιών των άλλων ομάδων να κρατάτε σημειώσεις για να τις σχολιάσετε στο σπίτι μέσω του Wiki (ή απλώς σε ένα φύλλο χαρτί, αν δεν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο). Τα στοιχεία που μπορείτε να λάβετε υπόψη σας για τον σχολιασμό είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Φύλλο εργασίας για τη 2^η ομάδα

Β' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα.

1. Θα διαβάσουμε το κείμενο. Σκιαγραφήστε σε ένα σύντομο άρθρο τη Μαργαρίτα. Να αναρτήσετε στο Wiki της τάξης την απάντησή σας εμπλουτίζοντάς την, αν το επιθυμείτε, με μια εικόνα ή ένα βίντεο που πιστεύετε ότι θα συνόδευε το κείμενό σας, προκειμένου να μπορούμε όλοι να τη διαβάσουμε στο σπίτι και να τη σχολιάσουμε, ώστε να βελτιωθεί, αν είναι δυνατό. Τον χρόνο που απομένει διαβάστε τα άρθρα των άλλων ομάδων, για να είστε ενημερωμένοι κατά την παρουσίαση της εργασίας τους στην τάξη. Αν δεν προλάβετε να δείτε τις εργασίες των άλλων στην τάξη, να το κάνετε στο σπίτι.

3^η διδακτική ώρα.

2. Θα παρακολουθήσουμε τη σύντομη παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας. Κρατήστε σημειώσεις συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις στα μέλη κάθε ομάδας μετά την παρουσίαση της εργασίας τους.

Ομάδες/θέματα	Σημειώσεις
1 ^η ομάδα: σκιαγράφιση μελών οικογένειας Περδικάρη (εκτός Μαργαρίτας)	
3 ^η ομάδα: παρουσίαση του τόπου και του χρόνου	

<p>4^η ομάδα: παρουσίαση των δύο ομάδων πολιτών (αυτών που συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτών που αντιστέκονται)</p>	
<p>5^η ομάδα: εξέταση βασικών μοτίβων/συμβόλων του έργου και αφηγηματικών τεχνικών.</p>	

3. Σας δίνεται φωτοτυπημένη η τρίτη σκηνή από τη θεατρική διασκευή του διηγήματος την οποία θα εξετάσετε τις υπόλοιπες ώρες. Διαβάστε την. Είναι χρήσιμο, αν μπορείτε να προμηθευτείτε το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη), να το διαβάσετε στο σπίτι ολόκληρο.

4^η διδακτική ώρα

4. Από την παράσταση «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που βρίσκεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ θα παρακολουθήσουμε τις σκηνές που μελετήσατε στο σπίτι. Να τις παρακολουθήσετε προσεχτικά, γιατί σε αυτές θα στηριχτούν οι εργασίες που θα εκπονήσετε τις υπόλοιπες ώρες. Είναι χρήσιμο παρακολουθώντας τις σκηνές του έργου να έχετε υπόψη σας τις εργασίες που θα εκπονήσετε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες.

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Έχοντας υπόψη σας το διήγημα, τη θεατρική διασκευή του και την παράσταση της ΕΡΤ να εκπονήσετε τις παρακάτω εργασίες:

5. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ του διηγήματος και της θεατρικής διασκευής του; Τι καινούριο προστίθεται, τι παραλείπεται; Γιατί πιστεύετε ότι ο θεατρικός συγγραφέας έκανε τις αλλαγές αυτές; Συμφωνείτε με τις επιλογές του;

6. Σημαντικό ρόλο για την απόδοση του κλίματος που επικρατεί σε ένα θεατρικό έργο παίζει η μουσική και τα τραγούδια της παράστασης. Ακούστε τη μουσική που ακούγεται στην αρχή και το τραγούδι που ακούγεται στο τέλος της παράστασης την οποία εξετάζουμε. Πιστεύετε ότι είναι πετυχημένη η επιλογή τους; Θα χρειαστεί να κάνετε σύντομη ανάλυση των στίχων του τραγουδιού. Έχετε άλλη πρόταση σχετικά με τη μουσική και το τραγούδι που θα επιλέγατε εσείς, αν σκηνοθετούσατε τη θεατρική μεταφορά του έργου; Να την παρουσιάσετε.

Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης τις εργασίες σας, όπως κάνατε και στις δύο πρώτες ώρες της Β' φάσης.

7^η διδακτική ώρα

7. Έχετε επτά λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε τις εργασίες που εκπονήσατε τις δύο προηγούμενες ώρες και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

8. Όσο οι άλλες ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους να κρατάτε τις απαραίτητες σημειώσεις που θα σας βοηθήσουν να υποβάλετε ερωτήσεις.

Γ' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα

Η αντίσταση των Ελλήνων εναντίον της γερμανικής κατοχής μπορεί να αποτελέσει θέμα μιας σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί, αν το επιθυμείτε, στους συμμαθητές σας ή και σε κοινό εκτός σχολείου. Για τις ανάγκες μιας τέτοιας εκδήλωσης να αναζητήσετε στο διαδίκτυο ποιήματα και τραγούδια σχετικά με το θέμα αυτό και να παρουσιάσετε αυτά που κατά τη γνώμη σας θα ταίριαζαν να ακουστούν στην εκδήλωση εξηγώντας την επιλογή σας. Για την οργάνωση της εκδήλωσης χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ τους οι ομάδες, ώστε η εκδήλωση να

έχει συνοχή. Για αυτό είναι απαραίτητο να αναρτήσετε την εργασία σας στο wiki της τάξης, προκειμένου να τη γνωστοποιήσετε στους υπόλοιπους «συνεργάτες» σας.

3^η διδακτική ώρα

Έχετε έξι λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε την εργασία σας και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

Όσο διαρκεί η παρουσίαση των εργασιών των άλλων ομάδων να κρατάτε σημειώσεις για να τις σχολιάσετε στο σπίτι μέσω του wiki (ή απλώς σε ένα φύλλο χαρτί, αν δεν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο). Τα στοιχεία που μπορείτε να λάβετε υπόψη σας για τον σχολιασμό είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Φύλλο εργασίας για την 3^η ομάδα

Β' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα.

1. Θα διαβάσουμε το κείμενο. Να παρουσιάσετε σε ένα σύντομο άρθρο τον τόπο και τον χρόνο, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά αποδίδονται στο διήγημα. Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης την απάντησή σας εμπλουτίζοντάς την, αν το επιθυμείτε, με εικόνες ή βίντεο που πιστεύετε ότι θα συνόδευαν το κείμενό σας, προκειμένου να μπορούμε όλοι να τη διαβάσουμε στο σπίτι και να τη σχολιάσουμε, ώστε να βελτιωθεί, αν είναι δυνατό. Τον χρόνο που απομένει διαβάστε τα άρθρα των άλλων ομάδων, για να είστε ενημερωμένοι κατά την παρουσίαση της εργασίας τους στην τάξη. Αν δεν προλάβετε να δείτε τις εργασίες των άλλων στην τάξη, να το κάνετε στο σπίτι.

3^η διδακτική ώρα.

2. Θα παρακολουθήσουμε τη σύντομη παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας. Κρατήστε σημειώσεις συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις στα μέλη κάθε ομάδας μετά την παρουσίαση της εργασίας τους.

Ομάδες/θέματα	Σημειώσεις
1 ^η ομάδα: σκιαγράφηση μελών οικογένειας Περδικάρη (εκτός Μαργαρίτας)	

2 ^η ομάδα: σκιαγράφιση Μαργαρίτας	
4 ^η ομάδα: παρουσίαση των δύο ομάδων πολιτών (αυτών που συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτών που αντιστέκονται)	
5 ^η ομάδα: εξέταση βασικών μοτίβων/συμβόλων του έργου και αφηγηματικών τεχνικών.	

3. Σας δίνεται φωτοτυπημένη η πέμπτη σκηνή από τη θεατρική διασκευή του διηγήματος την οποία θα εξετάσετε τις υπόλοιπες ώρες. Διαβάστε την. Είναι χρήσιμο, αν μπορείτε να προμηθευτείτε το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη), να το διαβάσετε στο σπίτι ολόκληρο.

4^η διδακτική ώρα

4. Από την παράσταση «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που βρίσκεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ θα παρακολουθήσουμε τις σκηνές που μελετήσατε στο σπίτι. Να τις παρακολουθήσετε προσεχτικά, γιατί σε αυτές θα στηριχτούν οι εργασίες που θα εκπονήσετε τις υπόλοιπες ώρες. Είναι χρήσιμο παρακολουθώντας τις σκηνές του

έργου να έχετε υπόψη σας τις εργασίες που θα εκπονήσετε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες.

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Έχοντας υπόψη σας το διήγημα, τη θεατρική διασκευή του και την παράσταση της ΕΡΤ να εκπονήσετε τις παρακάτω εργασίες:

5. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ του διηγήματος και της θεατρικής διασκευής του; Τι καινούριο προστίθεται, τι παραλείπεται; Γιατί πιστεύετε ότι ο θεατρικός συγγραφέας έκανε τις αλλαγές αυτές; Συμφωνείτε με τις επιλογές του;

6. Σημαντικό ρόλο για την απόδοση του κλίματος που επικρατεί σε ένα θεατρικό έργο παίζουν η σκηνογραφία, τα κοστούμια και ο φωτισμός. Παρατηρήστε τα αυτά στη σκηνή που εξετάζετε. Πιστεύετε ότι είναι πετυχημένη η επιλογή τους; Παρατηρήστε στην ιστοσελίδα του 2^{ου} ΓΕΛ Λάρισας τις φωτογραφίες από τη δική τους παράσταση του έργου. Να συγκρίνετε τα σκηνικά και τα κοστούμια της μαθητικής παράστασης με τα αντίστοιχα της παράστασης που εξετάζουμε. Θα είχατε άλλη πρόταση, αν σκηνοθετούσατε τη θεατρική μεταφορά του έργου; Να την παρουσιάσετε.

Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης τις εργασίες σας, όπως κάνατε και στις δύο πρώτες ώρες της Β' φάσης.

7^η διδακτική ώρα

7. Έχετε επτά λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε τις εργασίες που εκπονήσατε τις δύο προηγούμενες ώρες και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

8. Όσο οι άλλες ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους να κρατάτε τις απαραίτητες σημειώσεις που θα σας βοηθήσουν να υποβάλετε ερωτήσεις.

Γ' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα

Η αντίσταση των Ελλήνων εναντίον της γερμανικής κατοχής μπορεί να αποτελέσει θέμα μιας σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί, αν το επιθυμείτε, στους

συμμαθητές σας ή και σε κοινό εκτός σχολείου. Για τις ανάγκες μιας τέτοιας εκδήλωσης και λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτή θα περιλαμβάνει και θεατρική μεταφορά σχετικών σκηνών να περιγράψετε τα σκηνικά και τα κοστούμια που θα επιλέγατε. Αν έχετε ζωγραφικό ταλέντο, να σχεδιάσετε τα κοστούμια και τη σκηνή όπως τη φαντάζεστε για τις ανάγκες της εκδήλωσης καθώς και πίνακες που θα μπορούσαν να κοσμούν τον χώρο. Για την οργάνωση της εκδήλωσης χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ τους οι ομάδες, ώστε να υπάρχει συνοχή. Για αυτό είναι απαραίτητο να αναρτήσετε την εργασία σας στο wiki της τάξης, προκειμένου να τη γνωστοποιήσετε στους υπόλοιπους «συνεργάτες» σας.

3^η διδακτική ώρα

Έχετε έξι λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε την εργασία σας και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

Όσο διαρκεί η παρουσίαση των εργασιών των άλλων ομάδων να κρατάτε σημειώσεις για να τις σχολιάσετε στο σπίτι μέσω του wiki (ή απλώς σε ένα φύλλο χαρτί, αν δεν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο). Τα στοιχεία που μπορείτε να λάβετε υπόψη σας για τον σχολιασμό είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Φύλλο εργασίας για την 4^η ομάδα

Β' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα.

1. Θα διαβάσουμε το κείμενο. Να παρουσιάσετε σε ένα σύντομο άρθρο τις δύο ομάδες πολιτών που παρουσιάζονται στο διήγημα: αυτούς που υπομένουν παθητικά την ξένη κατοχή ή συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτούς που αντιστέκονται. Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης την απάντησή σας εμπλουτίζοντάς την, αν το επιθυμείτε, με εικόνες ή βίντεο που πιστεύετε ότι θα συνόδευαν το κείμενό σας, προκειμένου να μπορούμε όλοι να τη διαβάσουμε στο σπίτι και να τη σχολιάσουμε, ώστε να βελτιωθεί, αν είναι δυνατό. Τον χρόνο που απομένει διαβάστε τα άρθρα των άλλων ομάδων, για να είστε ενημερωμένοι κατά την παρουσίαση της εργασίας τους στην τάξη. Αν δεν προλάβετε να δείτε τις εργασίες των άλλων στην τάξη, να το κάνετε στο σπίτι.

3^η διδακτική ώρα.

2. Θα παρακολουθήσουμε τη σύντομη παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας. Κρατήστε σημειώσεις συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις στα μέλη κάθε ομάδας μετά την παρουσίαση της εργασίας τους.

Ομάδες/θέματα	Σημειώσεις
1 ^η ομάδα: σκιαγράφηση μελών οικογένειας Περδικάρη (εκτός Μαργαρίτας)	

2 ^η ομάδα: σκιαγράφιση Μαργαρίτας	
3 ^η ομάδα: παρουσίαση του τόπου και του χρόνου	
5 ^η ομάδα: εξέταση βασικών μοτίβων/συμβόλων του έργου και αφηγηματικών τεχνικών.	

3. Σας δίνεται φωτοτυπημένη η έκτη σκηνή από τη θεατρική διασκευή του διηγήματος την οποία θα εξετάσετε τις υπόλοιπες ώρες. Διαβάστε την. Είναι χρήσιμο, αν μπορείτε να προμηθευτείτε το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη), να το διαβάσετε στο σπίτι ολόκληρο.

4^η διδακτική ώρα

4. Από την παράσταση «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που βρίσκεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ θα παρακολουθήσουμε τις σκηνές που μελετήσατε στο σπίτι. Να τις παρακολουθήσετε προσεχτικά, γιατί σε αυτές θα στηριχτούν οι εργασίες που θα εκπονήσετε τις υπόλοιπες ώρες. Είναι χρήσιμο παρακολουθώντας τις σκηνές του

έργου να έχετε υπόψη σας τις εργασίες που θα εκπονήσετε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες.

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Έχοντας υπόψη σας το διήγημα, τη θεατρική διασκευή του και την παράσταση της ΕΡΤ να εκπονήσετε τις παρακάτω εργασίες:

5. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ του διηγήματος και της θεατρικής διασκευής του; Τι καινούριο προστίθεται, τι παραλείπεται; Γιατί πιστεύετε ότι ο θεατρικός συγγραφέας έκανε τις αλλαγές αυτές; Συμφωνείτε με τις επιλογές του;

6. Σημαντικό ρόλο για την προβολή μιας παράστασης παίζει η αφίσα που τη διαφημίζει και το πρόγραμμα που διανέμεται στους θεατές. Αναζητήστε στο διαδίκτυο την αφίσα της παράστασης που εξετάζουμε καθώς και το υλικό (αφίσα, πρόσκληση) που συνόδευε την παράσταση του ίδιου έργου από τους μαθητές του 2^{ου} ΓΕΛ Λάρισας, όπως αυτό παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα του σχολείου. Να περιγράψετε το υλικό που βρήκατε και να συγκρίνετε τις αφίσες των δύο παραστάσεων.

Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης τις εργασίες σας, όπως κάνατε και στις δύο πρώτες ώρες της Β' φάσης.

7^η διδακτική ώρα

7. Έχετε επτά λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε τις εργασίες που εκπονήσατε τις δύο προηγούμενες ώρες και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

8. Όσο οι άλλες ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους να κρατάτε τις απαραίτητες σημειώσεις που θα σας βοηθήσουν να υποβάλετε ερωτήσεις.

Γ' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα

Η αντίσταση των Ελλήνων εναντίον της γερμανικής κατοχής μπορεί να αποτελέσει θέμα μιας σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί, αν το επιθυμείτε, στους συμμαθητές σας ή και σε κοινό εκτός σχολείου. Να ετοιμάσετε την αφίσα, την

πρόσκληση και το πρόγραμμα της εκδήλωσης. Για την οργάνωση της εκδήλωσης χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ τους οι ομάδες, ώστε να υπάρχει συνοχή. Για αυτό είναι απαραίτητο να αναρτήσετε την εργασία σας στο wiki της τάξης, προκειμένου να τη γνωστοποιήσετε στους υπόλοιπους «συνεργάτες» σας.

3^η διδακτική ώρα

Έχετε έξι λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε την εργασία σας και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

Όσο διαρκεί η παρουσίαση των εργασιών των άλλων ομάδων να κρατάτε σημειώσεις για να τις σχολιάσετε στο σπίτι μέσω του wiki (ή απλώς σε ένα φύλλο χαρτί, αν δεν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο). Τα στοιχεία που μπορείτε να λάβετε υπόψη σας για τον σχολιασμό είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Φύλλο εργασίας για την 5^η ομάδα

Β' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα.

1. Θα διαβάσουμε το κείμενο. Να συντάξετε δύο σύντομα άρθρα, στο πρώτο να αναλύσετε τα βασικά μοτίβα και σύμβολα του έργου (έκφραση «καληνύχτα ντε», μαύρα ρούχα, φράχτης που χωρίζει τα σπίτια των δύο οικογενειών), και στο δεύτερο τις αφηγηματικές τεχνικές με τις οποίες αποδίδεται το περιεχόμενο του διηγήματος. Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης την απάντησή σας εμπλουτίζοντάς την, αν το επιθυμείτε, με εικόνες ή βίντεο που πιστεύετε ότι θα συνόδευαν το κείμενό σας, προκειμένου να μπορούμε όλοι να τη διαβάσουμε στο σπίτι και να τη σχολιάσουμε, ώστε να βελτιωθεί, αν είναι δυνατό. Τον χρόνο που απομένει διαβάστε τα άρθρα των άλλων ομάδων, για να είστε ενημερωμένοι κατά την παρουσίαση της εργασίας τους στην τάξη. Αν δεν προλάβετε να δείτε τις εργασίες των άλλων στην τάξη, να το κάνετε στο σπίτι.

3^η διδακτική ώρα.

2. Θα παρακολουθήσουμε τη σύντομη παρουσίαση της εργασίας κάθε ομάδας. Κρατήστε σημειώσεις συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις στα μέλη κάθε ομάδας μετά την παρουσίαση της εργασίας τους.

Ομάδες/θέματα	Σημειώσεις
1 ^η ομάδα: σκιαγράφιση μελών οικογένειας Περδικάρη (εκτός Μαργαρίτας)	

2 ^η ομάδα: σκιαγράφιση Μαργαρίτας	
3 ^η ομάδα: παρουσίαση του τόπου και του χρόνου	
4 ^η ομάδα: παρουσίαση των δύο ομάδων πολιτών (αυτών που συνεργάζονται με τις δυνάμεις κατοχής και αυτών που αντιστέκονται)	

3. Σας δίνονται φωτοτυπημένες η 7^η και η 9^η σκηνή από τη θεατρική διασκευή του διηγήματος την οποία θα εξετάσετε τις υπόλοιπες ώρες. Διαβάστε την. Είναι χρήσιμο, αν μπορείτε να προμηθευτείτε το θεατρικό έργο (αγορά ή δανεισμός από κάποια βιβλιοθήκη), να το διαβάσετε στο σπίτι ολόκληρο.

4^η διδακτική ώρα

4. Από την παράσταση «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που βρίσκεται στο ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ θα παρακολουθήσουμε τις σκηνές που μελετήσατε στο σπίτι. Να τις παρακολουθήσετε προσεχτικά, γιατί σε αυτές θα στηριχτούν οι εργασίες που θα εκπονήσετε τις υπόλοιπες ώρες. Είναι χρήσιμο παρακολουθώντας τις σκηνές του

έργου να έχετε υπόψη σας τις εργασίες που θα εκπονήσετε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες.

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Έχοντας υπόψη σας το διήγημα, τη θεατρική διασκευή του και την παράσταση της ΕΡΤ να εκπονήσετε τις παρακάτω εργασίες:

5. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ του διηγήματος και της θεατρικής διασκευής του; Τι καινούριο προστίθεται, τι παραλείπεται; Γιατί πιστεύετε ότι ο θεατρικός συγγραφέας έκανε τις αλλαγές αυτές; Συμφωνείτε με τις επιλογές του;

6. Να διασκευάσετε όποιες σκηνές του έργου επιθυμείτε προκειμένου να τις παρουσιάσετε θεατρικά στους συμμαθητές σας. Να έχετε υπόψη σας ότι η παρουσίασή σας μπορεί να αξιοποιηθεί σε σχολική εκδήλωση με θέμα την αντίσταση των Ελλήνων στη γερμανική κατοχή. Η πρότασή σας πρέπει να προσαρμοστεί στις δυνατότητες και τις επιθυμίες της ομάδας σας.

Να αναρτήσετε στο wiki της τάξης τις εργασίες σας, όπως κάνατε και στις δύο πρώτες ώρες της Β' φάσης.

7^η διδακτική ώρα

7. Έχετε επτά λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε τις εργασίες που εκπονήσατε τις δύο προηγούμενες ώρες και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

8. Όσο οι άλλες ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους να κρατάτε τις απαραίτητες σημειώσεις που θα σας βοηθήσουν να υποβάλετε ερωτήσεις.

Γ' φάση

1^η και 2^η διδακτική ώρα

Η αντίσταση των Ελλήνων εναντίον της γερμανικής κατοχής μπορεί να αποτελέσει θέμα μιας σχολικής εκδήλωσης που θα παρουσιαστεί, αν το επιθυμείτε, στους συμμαθητές σας ή και σε κοινό εκτός σχολείου. Να κάνετε τις απαραίτητες πρόβες για τη θεατρική απόδοση του διασκευασμένου κειμένου που ετοιμάσατε στη Β' φάση του σεναρίου. Για την οργάνωση της εκδήλωσης χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ

τους οι ομάδες, ώστε να υπάρχει συνοχή. Για αυτό, αν νομίζετε ότι υπάρχει κάτι από την εργασία σας το οποίο θα βοηθούσε τις άλλες ομάδες, να το αναρτήσετε στο wiki της τάξης (π.χ. μερικές φωτογραφίες από τις πρόβες οι οποίες θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στη δημιουργία της αφίσας και του προγράμματος της παράστασης από την 4^η ομάδα).

3^η διδακτική ώρα

Έχετε 6-10 λεπτά στη διάθεσή σας για να παρουσιάσετε το σύντομο θεατρικό σας και να απαντήσετε σε πιθανές ερωτήσεις.

Όσο διαρκεί η παρουσίαση των εργασιών των άλλων ομάδων να κρατάτε σημειώσεις για να τις σχολιάσετε στο σπίτι μέσω του wiki (ή απλώς σε ένα φύλλο χαρτί, αν δεν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο). Τα στοιχεία που μπορείτε να λάβετε υπόψη σας για τον σχολιασμό είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στο σενάριο περιλαμβάνεται η εξέταση έξι μόνο σκηνών του θεατρικού έργου. Αν διατεθούν περισσότερες ώρες ή αν αντεπεξέλθουν οι μαθητές σε μεγαλύτερο φόρτο εργασίας στο σπίτι, μπορεί να προβληθούν και να εξεταστούν σε σύγκριση με το αντίστοιχο διήγημα και οι εννιά σκηνές. Επίσης, είναι δυνατό να αναλάβουν οι μαθητές να ανεβάσουν τη θεατρική παράσταση εφαρμόζοντας τη δική τους σκηνοθετική πρόταση, εγχείρημα που απαιτεί πολύωρη εργασία εκτός σχολικού ωραρίου. Το υλικό που θα έχει συγκεντρωθεί μπορεί να αξιοποιηθεί και στο μάθημα της Ερευνητικής Εργασίας, αν αναλάβουν οι μαθητές να εκπονήσουν εργασία με θέμα την αντίσταση των Ελλήνων στη γερμανική κατοχή και πώς η λογοτεχνία εμπνεύστηκε από το θέμα αυτό.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου ίσως δυσκολευτούν οι μαθητές στις εργασίες που απαιτούν καλλιτεχνικό ταλέντο (ζωγραφική, σχεδίαση, υποκριτική). Είναι πιθανό να χρειαστεί οι μαθητές για την υλοποίηση της Γ΄ φάσης του σεναρίου να εργαστούν στο σπίτι. Αν ωστόσο υπάρξει πρόβλημα με τέτοιου είδους εργασίες, γιατί δε θα υπάρχουν στην τάξη μαθητές με ανάλογα προσόντα, είναι δυνατό να αντικατασταθούν με άλλες (π.χ. αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τις διαφορετικές παραστάσεις του θεατρικού έργου που εξετάζεται, αναζήτηση άλλων λογοτεχνικών έργων με ανάλογο θέμα).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β & Ε. Χοντολίδου (επιμ.). 2002. *Λογοτεχνία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Κελεπούρη, Μ. & Ε. Χοντολίδου. 2012. Μελέτη για τα εκπαιδευτικά σενάρια στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3_melete_senarion_logotekhnias_2.pdf [23/9/2012]

Παντζαρέλας, Π. 2012. Τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας και οι χρήσεις τους: περιβάλλοντα παραγωγής λόγου, λογισμικό παρουσίασης και διαδίκτυο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_pantzarelas_0.pdf [23/9/2012]